

ΟΙ ΑΡΠΑΓΕΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Οι μύθοι δημιουργούνται για να εξηγήσουν και να ερμηνεύσουν τα γεγονότα. Συχνά λειτουργούν παραπλανητικά, άλλοτε όμως ανταποκρίνονται έμμεσα και υπαινικτικά στην ιστορική πραγματικότητα. Πώς κρίνουμε απ' αυτή την άποψη τις μυθικές διηγήσεις για τις αρπαγές των γυναικών;

Η *Ιλιάδα* "γράφτηκε" για να μας αφηγηθεί την Ιστορία του Τρωικού Πολέμου. "Αιτία" του Τρωικού Πολέμου ήταν η αρπαγή της Ωραίας Ελένης. Γυρίσαμε λίγο πίσω (στην ύλη) και ξαναδιαβάσαμε το Προοίμιο της Ιστορίας του Ηρόδοτου.

Σύμφωνα με όσα μας παραδίδει ο Ηρόδοτος, οι Πέρσες θεωρούσαν την αρπαγή της Ιώς ως την απαρχή μιας σειράς αρπαγών κοριτσιών από την Ασία και την Ευρώπη καθώς και της έχθρας ανάμεσα στους δύο κόσμους που κατέληξε στους Περσικούς Πολέμους. Μάλιστα, όπως αναφέρει η φοινικική εκδοχή για την αρπαγή της Ελένης, η έχθρα Ελλήνων Περσών βρίσκεται στην άλωση της Τροίας.

Γυρίζουμε όμως πάλι πίσω στους μύθους των γυναικών αυτών σύμφωνα με την ελληνική εκδοχή - η οποία δεν είναι ποτέ μία, για να αναζητήσουμε στοιχεία μυθολογικά, ιστορικά, λατρευτικά κ.α.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Για κάθε μια από τις γυναίκες των αρπαγών να συμπληρώσετε το παρακάτω δελτίο με τα στοιχεία που αναφέρονται σε κάθε μύθο:

ΟΝΟΜΑ ΓΥΝΑΙΚΑΣ				
Πρόσωπα	Τόποι	Ιστορικά στοιχεία	Λατρευτικά στοιχεία	Συμβολισμοί

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Από τα στοιχεία που συγκεντρώσατε στους παραπάνω πίνακες να βρείτε τα στοιχεία που συνδέουν τους μύθους (κοινά στοιχεία) και να διατυπώσετε τα συμπεράσματά σας:

Κοινό στοιχείο	Μύθος γυναικών	Συμπέρασμα
π.χ. Θησέας		

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΙΟΥΣ

Κατά την επικρατούσα άποψη, η ιστορία της Ιώς ή Ιούς (επί το αρχαιοπρεπέστερον) ανήκει στον κύκλο των μύθων του Άργους. Ήταν κόρη μάλλον του βασιλιά (και ποτάμου) Ίναχου και ιέρεια της Ήρας. Την ερωτεύτηκε ο Δίας και η Ήρα από τη ζήλεια της τη μεταμόρφωσε σε αγελάδα. Επειδή ο Δίας απελευθέρωσε με δόλο την Ιώ, η Ήρα έστειλε τον οίστρο (μύγα τον βοδιών) για να τη βασανίζει. Η Ιώ περιπλανήθηκε ως αγελάδα στην περιοχή γύρω από τις Μυκήνες και κατόπιν πέρασε

στην Εύβοια. Κατόπιν, καταδικωμένη από τον οίστρο άρχισε να περιπλανάται σε όλη την Ελλάδα. Διέτρεξε την ακτή του Ιονίου πελάγους (που εξαιτίας της πήρε το όνομά του), έφθασε στην Ιλλυρία, διέσχισε όλη την Σκυθία, έφθασε στον Προμηθέα που ήταν δεμένος στον Καύκασο, διέτρεξε την ακτή του Ευξείνου Πόντου (που εξαιτίας της μετέβαλε την ονομασία της, από Άξενος Πόντος σε Εύξεινος), διήλθε από τον Βόσπορο (που εξαιτίας της πήρε το όνομά του (βους+πόρος), και τελικά κατέληξε στην Μέμφιδα της Αιγύπτου όπου γέννησε τον Έπαφο, τον γιο της από τον Δία, ο οποίος στο μέλλον θα γινόταν γενάρχης της φυλής των Δαναών.

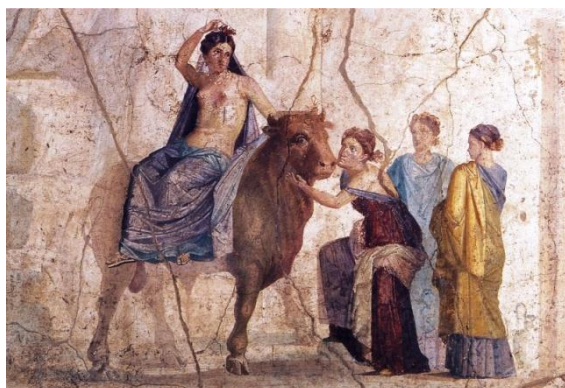
Είναι ωραίο το **κείμενο** από τις "Μεταμορφώσεις" του Οβιδίου (μεταφρασμένο από τα λατινικά) που μας περιγράφει πως θρηνεί ο (ποταμός) Ίναχος τη χαμένη του κόρη:

[Οι ποταμοί είχαν συναθροισθεί στα Τέμπη] Μονάχα ο Ίναχος απουσιάζει κρυμμένος στον μυχό του σπηλαίου του, αυξάνει τα νερά του με τα δάκρυά του κι ο κατακαημένος θρηνεί την κόρη του, την Ιώ, σαν χαμένη.

Δεν ξέρει αν ζει ή βρίσκεται στον Άδη, αλλά καθώς δεν την βρίσκει πουθενά, νομίζει πως δεν είναι πουθενά και στην καρδιά του φοβάται τα χειρότερα. Ο Δίας την είχε δει που επέστρεφε από τον ποταμό του πατέρα της και είχε πει: «ω παρθένα που σου αξίζει ο Δίας και που θα κάνεις ευτυχισμένο όποιον σε παντρευτεί, πήγαινε στη σκιά των ψηλών σύδεντρων» (και είχε δείξει τη σκιά των σύδεντρων) «όσο κάνει ζέστη κι ο ήλιος είναι πανύψηλος στο μέσο της τροχιάς του. Εάν όμως φοβάσαι να μπεις μόνη σου στις κρυψώνες των θηρίων, με ασφάλεια θα μπεις στα απόμερα σύδεντρα υπό την προστασία ενός θεού, και όχι ενός κοινού θεού, αλλά υπό τη δική μου που στο δυνατό μου χέρι κρατώ το ουράνιο σκήπτρο και που ρίχνω τους περιπλανώμενους κεραυνούς. Μη μ' αποφεύγεις!» (γιατί όντως τον απέφευγε). Ήδη είχε αφήσει πίσω της τα βοσκοτόπια της Λέρνας και τα δενδρόφυτα Λύρκεια χωράφια, όταν ο θεός, αφού άπλωσε σκοτάδι, έκρυψε την πλατιά γη και σταμάτησε τη φυγή της και την διακόρευσε. Στο μεταξύ η Ήρα κοίταξε κάτω, στο μέσο του Άργους, και απορημένη που οι γοργές ομίχλες δημιούργησαν την όψη της νύχτας μέσα στη λαμπρή μέρα, κατάλαβε ότι εκείνες δεν ήταν του ποταμού ούτε αναδίδονταν από την

υγρή γη· και ολόγουρα κοιτάζει πού είναι ο σύζυγός της, όπως μία που ξέρει τις ερωτοδουλειές του άνδρα της, του τόσες φορές πια πιασμένου επ'αυτοφώρω. Όταν δεν τον βρήκε στον ουρανό, «ή εγώ κάνω λάθος ή εγώ αδικούμαι» είπε και, αφού πέταξε από την άκρη του αιθέρα, στάθηκε στη γη και διέταξε τις ομίχλες να διαλυθούν. Εκείνος είχε προαισθανθεί τον ερχομό της συζύγου του και είχε μεταβάλει τη μορφή της Ιναχίδος σε στιλπνή δάμαλι (ή είχε μεταβάλει το πρόσωπο της Ιναχίδος σε λαμπερή δάμαλι)· ακόμη και ως αγελάδα είναι όμορφη.

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η ιστορία της Ευρώπης ανήκει στον μυθολογικό κύκλο της Κρήτης. Ευρώπη ονομαζόταν η κόρη της Τηλέφασσας ή της Κασσιέπειας και του Φοίνικα, γιου του Αγήνορα ή και του ίδιου του Αγήνορα. Ο έρωτας που ενέπνευσε στον Δία και η αρπαγή της από αυτόν θυμίζουν την ιστορία της Περσεφόνης και του

Πλούτωνα ή τη συνάντηση του Οδυσσέα και της Ναυσικάς. Και αυτή έπαιζε με τις συντροφισσές της και μάζευε άνθη σε θαλερό τοπίο στην ακρογιαλιά της Τύρου ή της Σιδώνας, όπου βασίλευε ο πατέρας της. Εκεί την είδε ο Δίας. Για να την πλησιάσει μεταμορφώθηκε σε ήρεμο κάτασπρο ταύρο, με κέρατα σαν μισοφέγγαρο το καθένα, που πήγε και ξάπλωσε στα πόδια του κοριτσιού. Τον φόβο διαδέχθηκε η επιθυμία του κοριτσιού να καθίσει στη ράχη του. Γρήγορος σαν αστραπή, ο ταύρος ανασηκώθηκε και όρμησε στη θάλασσα ώστε να μην προλάβει η Ευρώπη να κατεβεί αλλά ούτε και κανένας να προλάβει να παρέμβει. Το ζευγάρι συνόδευε πομπή (δελφίνια, Νηρηίδες, Τρίτωνες, Ποσειδώνας) μέχρι την Κρήτη. Αγκιστρωμένη στα κέρατα η Ευρώπη, κατέβηκε από τη ράχη του ζώου στη Γόρτυνα, όπου οι Ώρες ετοίμασαν το νυφικό κρεβάτι στο Δικταίον άντρον, τόπο γέννησης του Δία, ή στη Γόρτυνα, πλάι στον ποταμό Ληθαίο και κάτω από πλατάνια που από τότε δεν έχαναν ποτέ το φύλλωμά τους (δενδρολατρεία) ή στο Ιδαίον άντρο. Τα δώρα του Δία στη νύφη ήταν: ο Τάλος (χάλκινος γίγαντας που προστάτευε την Κρήτη), ένας χρυσός σκύλος (δεν του ξέφευγε κανένα θήραμα), μια φαρέτρα με βέλη που δεν αστοχούσαν.

Κείμενο: ΕΝΑΛΙΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Ο Λουκιανός στο έργο του «Ενάλιοι διάλογοι» σχετικά με το μύθο Δία και Ευρώπης, αναφέρει (σε μετάφραση εκδόσεων «Κάκτος») τα εξής:

ΖΕΦΥΡΟΣ: Ποτέ δεν είδα τόσο μεγαλόπρεπη πομπή στη θάλασσα, αφ' ότου υπάρχω και πνέω. Εσύ δεν την είδες Νότε;

ΝΟΤΟΣ: Ποια πομπή εννοείς, Ζέφυρε; Και ποιοι έπαιρναν μέρος;

ΖΕΦΥΡΟΣ: Έχασες το πιο ευχάριστο θέαμα, που παρόμοιό του δε θα δεις ποτέ ξανά.

ΝΟΤΟΣ: Είχα δουλειά στην Ερυθρά θάλασσα και φύσηξα επίσης σε κάποια περιοχή της Ινδίας, στα παράλια της χώρας. Δεν έχω λοιπόν ιδέα για τι πράγμα μου μιλάς.

ΖΕΦΥΡΟΣ: Πες μου, ξέρεις τον Αγήνορα από τη Σιδώνα;

ΝΟΤΟΣ: Ναι, τον πατέρα της Ευρώπης. Και λοιπόν;

ΖΕΦΥΡΟΣ: Γι αυτή την κοπέλα θα σου διηγηθώ.

ΝΟΤΟΣ: Μήπως ο Δίας είναι ερωτευμένος μαζί της εδώ και καιρό; Τούτο το ξέρω από παλιά.

ΖΕΦΥΡΟΣ: Για τον έρωτα μπορεί να ξέρεις, άκου όμως τι έγινε στη συνέχεια. Η Ευρώπη παίζοντας κατέβηκε προς την ακτή μαζί με τις φιλενάδες της. Τότε ο Δίας πήρε τη μορφή ταύρου κι έπαιζε μαζί τους, πάρα πολύ όμορφος, γιατί ήταν κατάλευκος, με ωραία στριφογυριστά κέρατα και ήμερο βλέμμα. Πηδούσε λοιπόν κι αυτός στην ακρογιαλιά και μούγκριζε τόσο γλυκά, που η Ευρώπη τόλμησε ν' ανέβει πάνω του. Μόλις έγινε αυτό, ο Δίας όρμησε προς τη θάλασσα με κείνη στην πλάτη του, έπεσε μέσα και κολυμπούσε. Αυτή τότε τρομοκρατήθηκε πολύ, με το αριστερό χέρι κρατιόταν από το κέρατο για να μη πέσει και με το άλλο κρατούσε το πέπλο της που ανέμιζε.

ΝΟΤΟΣ: Ευχάριστο το θέαμα που είδες, Ζέφυρε, και ερωτικό' το Δία να κολυμπά και να μεταφέρει την αγαπημένη του!

ΖΕΦΥΡΟΣ: Κι όμως ό,τι ακολούθησε ήταν πολύ πιο ευχάριστο, Νότε. Η Θάλασσα έμεινε αμέσως ακυμάτιστη, ηρέμησε κι έγινε λάδι. Όλοι εμείς κάναμε ησυχία και τους ακολουθούσαμε, απλοί θεατές των συμβάντων, ενώ Έρωτες πετούσαν δίπλα, λίγο πάνω από τη θάλασσα, ώστε να χαϊδεύουν πότε-πότε με την άκρη του ποδιού τους το νερό, και κρατώντας αναμμένες δάδες, τραγουδούσαν τον υμέναιο, και οι Νηρηίδες βγήκαν στην επιφάνεια και πήγαιναν δίπλα-δίπλα, καθάλα στα δελφίνια, χειροκροτώντας, ημίγυμνες στα περισσότερα μέλη του σώματός τους. Το γένος των Τριτώνων επίσης και όποιο άλλο θαλάσσιο πλάσμα δεν προκαλεί φόβο στο μάτι χόρευε γύρω από την κοπέλα. Ο Ποσειδώνας εξάλλου ανέβηκε σε άρμα με την Αμφιτρίτη (τη γυναίκα του) πλάι του κι άνοιξε χαρούμενος δρόμο για τον αδελφό του που κολυμπούσε. Το αποκορύφωμα ήταν πως δυο Τρίτωνες μετέφεραν την Αφροδίτη ξαπλωμένη σε κοχύλι να ραίνει τη νύφη με κάθε λογής άνθη. Όλα τούτα γίνονταν από τη Φοινίκη μέχρι την Κρήτη. Όταν όμως επιβιβάστηκε στο νησί, ο ταύρος δεν φαινόταν πια, αλλά ο Δίας πήρε από το χέρι την Ευρώπη και την οδήγησε στο Δικταίο άντρο, κατακόκκινη και με το βλέμμα χαμηλωμένο γιατί είχε πια καταλάβει πού πήγαινε. Τότε εμείς πέσαμε ο καθένας στο πέλαγος προς διαφορετικές κατευθύνσεις και βυθιστήκαμε στα κύματα.

ΝΟΤΟΣ: Τυχερé Ζέφυρε, τι όμορφο θέαμα είδες! Αντίθετα εγώ είδα μόνο γύπες, ελέφαντες και μαύρους ανθρώπους.

(αναπαράσταση της περιγραφής του Λουκιανού σε σαρκοφάγο στη Γλυπτοθήκη του Μονάχου)

Εκτός Ελλάδας, ο Λουκιανός (2ος αι. μ.Χ.) πληροφορήθηκε ότι ο ναός της Ασάρτης στη Σιδώνα ήταν αφιερωμένος στην πραγματικότητα στην Ευρώπη:

«Υπάρχει παρομοίως στη Φοινίκη μέγας ναός των Σιδωνίων. Τον αποκαλούν ναό της Ασάρτης. Πιστεύω ότι αυτή η Ασάρτη είναι η σεληνιακή θεότητα. Αλλά σύμφωνα με ένα εκ των ιερέων, αυτός ο ναός είναι αφιερωμένος στην πραγματικότητα στην Ευρώπη, την αδελφή του Κάδμου. ..., όταν έφυγε από τη Γη οι Φοίνικες την τίμησαν με ναό και διηγούνταν ένα ιερό θρύλο γι' αυτή, πώς ο Δίας την ερωτεύθηκε για την ομορφιά της και μεταμορφωμένος σε ταύρο την μετέφερε στην Κρήτη. Αυτό τον μύθο τον άκουσα και από άλλους Φοίνικες. Και το νόμισμα των Σιδωνίων φέρει επάνω του την Ευρώπη καθήμενη επί ταύρου...»

Σύμφωνα με τον Ησύχιο (Αθην. XV σελ. 678) Ευρώπη σημαίνει «η ευρύωπος», η γυναίκα με μεγάλα (ευρείς) μάτια («όπες», από το οπή > όπ-μα > όμμα > μάτι).

«επί δε επέβη τη νήσω (Κρήτη) ο μεν ταύρος ουκέτι εφαινετο, επιλαθόμενος δε της χειρός ο Ζεύς απήγε την Ευρώπην εις το Δικταίον άντρον ερυθριώσαν και κάτω ορώσαν...»

Λουκιανός Σαμωσατέας, Ενάλιοι Διάλογοι, 15, 4

Ο Όμηρος στην Οδύσσεια (ο 415-429) διηγείται την αρπαγή μιας σκλάβας από τη Φοινίκη:

Μια μέρα εκεί μας ήρθαν Φοίνικες θαλασσοξακουσμένοι,
κλέφτες, στο μαύρο πλοίο τους άμετρες πραμάτειες κουβαλώντας·
κι είχαν ο κύρησ μου στο σπίτι του μια σκλάβα απ' τη Φοινίκη,
τρανόκορμη, όμορφη, που κάτεχε πάσα γυναικεία τέχνη·
και την πλάνεψαν τότε οι Φοίνικες οι τετραπερασμένοι·
να πλένει κάποιος τους την πέτυχε, και δίπλα στο άρμενο τους
μαζί της σ' έρωτα πρωτόσμιξε· αυτό είναι που τα φρένα
ακόμα και της πιο καλόπραγης γυναίκας ξεπλανεύει!
Μετά πούθε είχε ερθεί τη ρώτησε και ποια ήταν, κι η γυναίκα
το αψηλοτάβανο του κύρη της του φανερώνει σπίτι:
.. Απ' τη Σιδώνα την πολύχαλκη καυκιέμαι εγώ πως σέρνω,
κι έχω πατέρα τον Αρύβαντα, που ήταν το βιος του βρύση.
Μια μέρα, απ' τα χωράφια ως διάγερνα, μου χύθηκαν Ταφιώτες
κουρσάροι, κι ως με άρπαξαν, μ' έφεραν σε τούτου εδώ του ρήγα
τ' αρχοντικό, κι αυτός επλέρωσε πολλά να με αγοράσει."

Κείμενο: Μόσχου: "Η αρπαγή της Ευρώπης"

Ένα όνειρο έστειλε γλυκό η Κύπρη στην Ευρώπη.
Νύχτα, στο τρίτο μέρος της, πριν φέξει, τότε που ένας
ύπνος, κορμιών χαλαρωτής, στα βλέφαρα χυμένος,
από το μέλι πιο γλυκός, δένει απαλά τα μάτια,
5 και τριγυρνάει αληθινών κοπάδι τότε ονείρων,
η Ευρώπη, κόρη ανύπαντρη του Φοίνικα ως τα τότε,
ενώ κοιμόταν σε ψηλό δωμάτιο του σπιτιού της,
είδε όνειρο: Πως δυο στεριές, με ανάριμμα γυναίκειο,
η Ασία κι η άλλ' η αντίπερα, μαλώνανε για κείνη.
10 Η μια είχε ξενική μορφή κι έμοιαζε ντόπια η άλλη.
Τούτη, σα μάνα, πιο σφιχτά την είχε αγκαλιασμένη.
«Εγώ τη γέννησα, έλεγε, την έχω εγώ αναθρέψει.»
Με χέρια η άλλη δυνατά την τράβαε με τη βία,
κι η κόρη το 'θελε. «Βουλή του αιγιδοκράτη Δία»
15 έλεγε η ξένη «να γενεί δικιά μου πια η Ευρώπη.»
Με τρόπο απ' το καλόστρωτο κρεβάτι η νέα πετιέται
με χτυποκάρδι· τί όνειρο ζωηρό, σα να 'ταν ξύπνια!
Κάθισε, κι ήταν σιωπηλή πολλή ώρα, κι είχε ακόμα
μπρος στ' ανοιχτά πια μάτια της τις δυο γυναίκες που είδε.
20 Μα τέλος θγάζει μια φωνή γεμάτη φόβο η κόρη.
«Ποιός επουράνιος να 'στειλε τέτοιο όνειρο σ' εμένα;
Σαν τί όνειρα είν' αυτά, που, ενώ γλυκά στην κάμαρά μου
κοιμόμουν, με ξετίναξαν με τρόπο από το στρώμα;
Και ποιά είν' η ξένη που είδα εγώ στον ύπνο μου; Η καρδιά μου
25 πόσο την πόθησε, κι αυτή με πόση αγάπη, αλήθεια,
μ' αγκάλιασε, με κοίταξε, σα να 'μουνα παιδί της!
Δώστε, θεοί μου, σε καλό να μού βγει τ' όνειρό μου.»

Έτσι είπε και σηκώθηκε· τις φίλες της καρδιάς της
πάει νά βρει, συνομήλικες κι αρχοντοπούλες όλες,
30 συντρόφισσές της στο χορό και στα παιχνίδια, κι όταν
στις εκβολές των ποταμών για να λουστεί τραβούσε
ή να μαζέψει ευωδερά λουλούδια απ' το λιβάδι.
Γρήγορα εκείνες πρόβαλαν· κρατούσε η καθεμιά τους
καλάθι για άνθη· τράβηξαν για το παραθαλάσσιο
35 λιβάδι, όπου μαζεύονταν συχνά, για να χαρούνε
των ρόδων το λουλούδισμα, το βούισμα των κυμάτων.
Η Ευρώπη η ίδια ένα χρυσό πανέρι ειχε στο χέρι,
θάμα, έργο του Ήφαιστου λαμπρό, που το 'χε στη Λιβύη
ο θεός χαρίσει, όταν αυτή στου Κοσμοσειστή πήγε
40 την κλίνη· εκείνη το 'δωσε σε μια συγγένισσά της,
την Τηλεφάσσα τη λαμπρή· κι η Τηλεφάσσα τέλος
το έξοχο δώρο χάρισε στην κόρη της Ευρώπη.
Πολλά πλουμίδια πάνω του λαμπρά στραφτολογούσαν.
Η κόρη του Ίναχου, η Ιώ, φτιαγμένη από χρυσάφι,

45δαμάλα ακόμα στην ειδή κι όχι γυναίκα, εκεί 'ταν.
Με πλάνα βήματα, τρελά, σε υγρούς γλιστρούσε δρόμους·
κολύμπαιε λες· κι η θάλασσα φτιαγμένη από λαζούρι.
Σ' ένα ορθολίθι του γιαλού, πλάι πλάι στεκόταν δυο άντρες
και τη δαμάλα αγνάντευαν τη θαλασσοδρομούσα.
50Κι ο Δίας εκεί 'ταν· απαλά την Ιώ χαϊδολογούσε
κι έπειτα, στον εφτάστομο Νείλο κοντά, και πάλι
γυναίκα απ' ωριοκέρικη την έκανε γελάδα.
Ασήμι ηταν του ποταμού το ρέμα, κι η δαμάλα
ήτανε μπρούτζινη, κι ο γιος του Κρόνου από χρυσάφι.
55Γύρω, κάτω απ' του πανεριού του στρογγυλού τα χείλια,
του Ερμή η μορφή, κι εκεί κοντά και ο Άργος ξαπλωμένος,
φαρδύς πλατύς, με ολάνοιχτα, πάντ' άγρυπνα τα μάτια.
Απ' του Άργου το ολοκόκκινο το αίμα πρόβαλε ένα
πουλί, που τα πολύχρωμα καμάρωνε φτερά του
60και γύρω, σα γοργόδρομο καράβι, απλώνοντάς τα
του πανεριού αποσκέπαζε τ' ολόχρυσο στεφάνι.
Τέτοιο ήταν της πεντάμορφης Ευρώπης το πανέρι.
Μες στ' ανθισμένα οι κοπελιές σαν έφτασαν λιβάδια,
ξεχώριζε η αγάπη τους για τα λογής λουλούδια.
65Η μια ζουμπούλια μάζευε, ζαμπάκια μυρωμένα
μάζευε η άλλη, γιούλια αυτή, κι εκείνη το θυμάρι·
πλήθος λουλούδια ανθίζανε στις άνοιξης τους κάμπους.
Και της ξανθής της ζαφοράς τα μυρωδάτα φύλλα
μάζευαν παραβγαίνοντας· στη μέση, η ρηγοπούλα,
70φλογάτα ρόδα κόβοντας, ξεχώριζε απ' τις άλλες
σαν η Αφρογέννητη θεά στη μέση των Χαρίτων.

Αλλά ώρα να χαρεί πολλή τ' άνθια γραφτό δεν ήταν,
ούτε κι αγνή της παρθενιάς τη ζώνη να φυλάξει.
Τι μόλις την αντίκρισε του Κρόνου ο γιος, σε τρέλα
75έπεσε ξάφνω, την καρδιά τού πλήγωσαν τα βέλη
της Κύπρης, όπου μόνη αυτή δαμάζει ως και το Δία.
Για να ξεφύγει την οργή της Ήρας της ζηλιάρας
και την αθώα της κοπελιάς ψυχή για να πλανέσει,
άλλαξε τη θεϊκή μορφή κι έγινε ταύρος· όχι
80όμοιος μ' αυτούς που θρέφονται μέσα στους στάβλους, ούτε
μ' αυτούς που αλέτρι γυριστό τραβούν κι αυλάκια ανοίγουν
ή βόσκουνε κοπαδιαστοί, κι ούτε μ' αυτούς που κάρο
φορτιό γεμάτο σέρνουνε σφιγμένοι απ' τη βουκέντρα.
Ξανθό ηταν το κορμί εκείνου πέρα για πέρα, μόνο
85καταμεσής στο κούτελο μια βούλα σαν ασήμι·
τα μάτια λάμπανε, αστραψιές ερωτικές πετούσαν·
κι αντικριστά και σύμμετρα στην κεφαλή του απάνω
σαν τόξα μισοφέγγαρου τα κέρατα προβάλλαν.
Οι κοπελιές δεν τρόμαξαν, σαν είδανε τον ταύρο
90που στο λιβάδι φάνηκε· λαχτάρησαν να τρέξουν

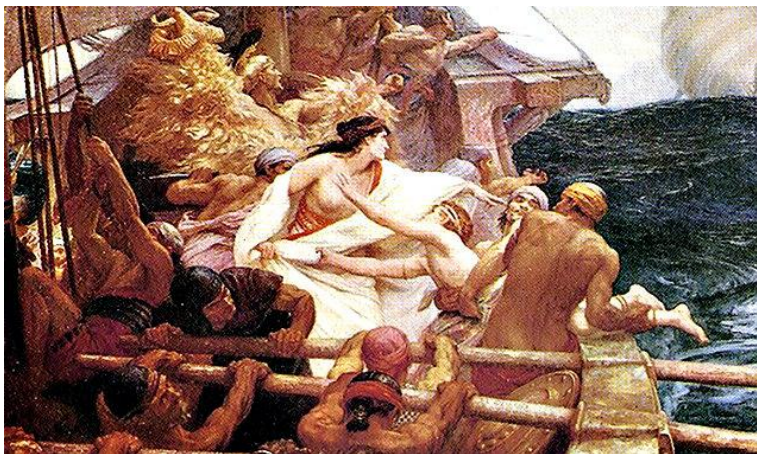
τ' ωραίο ν' αγγίξουν ζωντανό, που ο θείος ανασασμός του
ώς και το μοσκοβόλημα του κάμπου ξεπερνούσε.
Μπροστά στης αψεγάδιαστης κόρης τα πόδια εστάθη
και το λαιμό τής έγλειφε· κι η Ευρώπη, γοητεμένη,
95τον χάιδευε, απαλά απαλά του σκούπιζε το στόμα,
που αφρός τού το στεφάνωνε, και φίλησε τον ταύρο.
Έβγαλε κείνος ήμερο μουκανητό· φλογέρας
μυγδονικής γλυκός αχός λες κι έφτανε στ' αφτιά σου.
Στην κόρη εμπρός γονατιστός, το σβέρκο του γυρίζει,
100κι ως την κοιτάει, την πλάτη του της δείχνουν οι ματιές του.
Στις αδρόμαλλες κοπελιές μίλησε κείνη και είπε:
«Φίλες μου συνομήλικες κι αγαπητές, ελάτε
να παίξουμε καθίζοντας στου ταύρου αυτού την πλάτη,
που θα τη στρώσει κι όλες μας θα μας δεχτεί· είναι τόσο
105ήμερος, πράος κι ευγενικός· δε μοιάζει με τους άλλους
τους ταύρους· νους ανθρώπινος, γεμάτος φρονιμάδα,
του ζωντανεύει το κορμί· μόνο η μιλιά τού λείπει.»

Είπε, και χαμογελαστή στην πλάτη του ανεβαίνει·
έτοιμες κι οι άλλες, μα έξαφνα δίνει έναν πήδο ο ταύρος·
110άρπαξε κείνη που ήθελε και προς το πέλαο τρέχει.
Η Ευρώπη προς τις φίλες της γυρνάει, τα χέρια απλώνει
και τις καλεί, μα δεν μπορούν εκείνες να τη φτάσουν.
Ο ταύρος πέρ' απ' την αχτή προβαίνει σα δελφίνι
και μ' άβρεχτες βαδίζει οπλές στην άπλα των κυμάτων.
115Στο πέρασμά του η θάλασσα γαλήνευε, τα κήτη
μπροστά στου Δία χορεύανε το διάβα, το δελφίνι
πάνω απ' το κύμα, απ' το βυθό, χαρά γεμάτο εσκίρτα.
Κι απ' το νερό προβάλλοντας, στα κήτη καβαλούσαν
και την πομπή συνόδευαν οι κόρες του Νηρέα.
120Απάνω από το πέλαγο, το κύμα κυβερνώντας,
το θαλασσόδρομο έδειχνε στον αδερφό του ο ίδιος
ο Κοσμοσειστής, βροντερός· και μαζεμένοι γύρω
οι Τρίτωνες, θαλασσινοί βαρύηχοι σαλπικτάδες,
τραγουδι γάμου λέγανε με τις μακριές κοχύλες.
125Κι απάνω στη βοϊδόραχη του Δία καβάλα η κόρη
με το ένα χέρι το μακρύ κρατούσε κέρατό του,
το πορφυρό της φόρεμα ανασήκωνε με τ' άλλο,
για να μη σέρνεται κι ο αφρός της θάλασσας το βρέχει.
Και φούσκωσε στους ώμους της πάνω ο πλατύς της πέπλος
130σαν άρμενο και πιο λαφρύ τής έκανε το βάρος.
Και σαν ξεμάκρυνε απ' τη γη την πατρική της και ούτε
βουερό ακρογιάλι ούτε ψηλό βουνό φαινόταν, μόνο
πάνω ουρανός, και κάτωθε θάλασσα δίχως άκρη,
έριξε η κόρη ολόγυρα τα βλέμματά της και είπε:
135«Αχ, πού με πας, ταύρε θεϊκέ; Ποιός είσαι; Πώς διαβαίνεις
δρόμους που στριφτοπόδικα δεν τους περνούνε βόδια;

Δε σκιάζεσαι τη θάλασσα; Οι υγροί της δρόμοι κάνουν
για τα καράβια τα γοργά, μα οι ταύροι τούς φοβούνται.
Και πού θα βρεις γλυκό νερό και τί τροφή απ' το κύμα;
140 Το δίχως άλλο εισαι θεός· θεϊκά 'ναι αυτά που κάνεις.
Δεν περπατούνε στη στεριά δελφίνια, κι ούτε ταύροι
στο πέλαγο, μα ατρόμητος εσύ πηδάς και τρέχεις
στο πέλαγο και στη στεριά· κι είναι κουπιά οι σπλές σου.
Έτσι που πας, και στο γλαυκό, θαρρώ, ουρανό θ' ανέβεις
145 και θα πετάς εκεί ψηλά σαν τα γοργόφτερα όρνια.
Δυστυχισμένη που είμαι, αλί! Το πατρικό μου σπίτι
παράτησα κι ακλούθησα το βόδι αυτό, και μόνη
γυρίζω εγώ αρμενίζοντας σε αλλόκοτο ταξίδι.
Μα εσύ, της αφροδάλασσας αφέντη Κοσμοσείστη,
150 δείξου σ' εμέ καλόβουλος· μου κάζεται σα να 'σαι
μπροστά μου, σα να κυβερνάς το αρμενισμό μου. Δίχως
θεϊκιά βουλή δεν ακλουθώ το δρόμο του πελάγου.»

Έτσι είπε, κι ο ωριοκέρικος απηλογήθη ταύρος:
«Θάρρος, καλή, της θάλασσας μη σκιάζεσαι το κύμα.
155 Ο Δίας ο ίδιος είμ' εγώ, κι ας έχω αυτή την όψη·
μπορώ και παίρνω όποιαν ειδή θελήσω. Ο έρωτάς σου
με ταύρου μ' έσπρωξε μορφή να κάμω τόσο δρόμο
στη θάλασσα· και τώρα εσέ θα σε δεχτεί πια η Κρήτη·
κι εμένα αυτή μ' ανάθρεψε· θα γίνει η νυφικιά σου
160 κλίνη, και δοξασμένων γιων μητέρα θα σε κάμω,
που βασιλιάδες θα σταθούν με σκήπτρο αυτοί στον κόσμο.»
Είπε, κι όσα είπε γίνηκαν. Φάνηκε κιόλα η Κρήτη.
Και πήρε την αληθινή μορφή του ο Δίας· της λύνει
τη ζώνη, και τους στρώνουνε του γάμου κλίνη οι Ώρες·
165 παρθένα ώς τότε, γίνηκε του Δία γυναίκα, κι όταν
ήρθε ο καιρός, μάνα παιδιών από το γιο του Κρόνου.

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΜΗΔΕΙΑΣ

Ο μύθος της Μήδειας ανήκει στον αργοναυτικό κύκλο. Με βεβαιότητα παραδίδεται ότι πατέρας της ήταν ο Αιήτης, βασιλιάς της Κολχίδας, ενώ το όνομα της μητέρας της αλλάζει, με αποτέλεσμα να αλλάζει και η συγγένεια που έχει με την Κίρκη και την Εκάτη. Άλλοτε είναι η Ωκεανίδα Ιδυία ή η Εκάτη (Διόδωρος), άλλοτε είναι ανεψιά και άλλοτε αδελφή της Κίρκης. Πάντως, και οι τρεις ανήκουν στον ίδιο κύκλο των μαγισσών, με προστάτιδα την Εκάτη και τη Μήδεια

να αποκτά αυτόν τον ρόλο και στην αττική τραγωδία στον μύθο των Αργοναυτών. Ακόμη, ο Άψυρτος ήταν αδελφός της ή ετεροθαλής αδελφός της από τη δεύτερη γυναίκα του Αιήτη.

Μήδεια και Άρτεμη. Η ξενοκτονία

Η Μήδεια ήταν ιέρεια της Άρτεμης στην Κολχίδα, το οποίο είχε ιδρύσει η Εκάτη. Σύμφωνα με μια εκδοχή η ιέρεια/Μήδεια τελούσε τους φόνους των ξένων, όπως το είχε ορίσει η Εκάτη και όπως το έκαμνε η ιέρεια Ιφιγένεια στον ναό της Άρτεμης στην Ταυρίδα. Ή γιατί χρησμός προφήτεψε ότι ο Αιήτης θα χάσει τη ζωή του αν κάποιος έπαιρναν το χρυσόμαλλο δέρας. Η Μήδεια όμως ερωτεύτηκε όμως τον Ιάσονα και αντί για θυσία τελέστηκαν γάμοι. Εξάλλου, ο Διόδωρος την εμφανίζει να είναι αντίθετη με τη βούληση του πατέρα της να σκοτώνει τους ξένους που προσέγγιζαν την Κολχίδα. Μάλιστα φυλακίστηκε από τον πατέρα της αλλά με τις μαγικές της ικανότητες ελευθερώθηκε χωρίς κόπο την ημέρα που έφτασαν οι Αργοναύτες στην Κολχίδα. Βοήθησε τον Ιάσονα με τον όρο να την πάρει από τη βάρβαρη χώρα της, ώστε να μην χρειάζεται να επιτελεί τις θυσίες των ξένων.

Ο έρωτας της Μήδειας και του Ιάσονα

Η Μήδεια ερωτεύτηκε τον Ιάσονα. Κατά μια παραλλαγή (Απολλ. Ρ.) η Μήδεια διστάζει να ακολουθήσει τον Ιάσονα. Κατά τον Πίνδαρο μεσολάβησε η Αφροδίτη, για να κάνει ο Ιάσονας της Μήδεια να τον ερωτευτεί. Η θεά κατέβασε για πρώτη φορά το μαγικό πουλί **ιυγξ** (**γεν.** ιυγος = σουσουράδα), που οι μάγισσες χρησιμοποιούσαν στα ερωτικά τους μάγια, το δάνεισε στον Ιάσονα και του έμαθε ερωτικά ξόρκια για να κερδίσει τον έρωτα της Μήδειας. Οι γόητες και οι μάγισσες των αρχαίων έδεναν το πτηνό σε τροχό και τον περιέστρεφαν πιστεύοντας ότι έτσι τραβούσαν τις καρδιές ανδρών, τους έθελγαν ή τους μάγευαν για να υπακούν. Γι' αυτό το χρησιμοποιούσαν για τους άπιστους εραστές. Μεταφορικά η λέξη **ιυξ** σήμαινε γοητεία, φίλτρο, επομένως η λέξη είναι ισχυρότερη της λέξης πόθος = σφοδρή επιθυμία.

Κείμενο Απολλοδώρου:

φθάσασα δὲ Μήδεια τὸν Ἰάσονα νυκτὸς ἐπὶ τὸ δέρας ἤγαγε, καὶ τὸν φυλάσσοντα δράκοντα κατακοιμίσασα τοῖς φαρμάκοις μετὰ Ἰάσονος, ἔχουσα τὸ δέρας, ἐπὶ τὴν Ἀργὴν παρεγένετο. συνείπετο δὲ αὐτῇ καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἄψυρτος. οἱ δὲ νυκτὸς μετὰ τούτων ἀνήχθησαν.[Α 9,24] Αἰήτης δὲ ἐπιγνοὺς τὰ τῆς Μηδείας τετολμημένα ὤρμησε τὴν ναῦν διώκειν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν πλησίον ὄντα Μήδεια τὸν ἀδελφὸν φονεύει καὶ μελίσασα κατὰ τοῦ βυθοῦ ρίπτει. συναθροίζων δὲ Αἰήτης τὰ τοῦ παιδὸς μέλη τῆς διώξεως ὑστέρησε· διόπερ ὑποστρέψας, καὶ τὰ σωθέντα τοῦ παιδὸς μέλη θάψας, τὸν τόπον προσηγόρευσε Τόμους. πολλοὺς δὲ τῶν Κόλχων ἐπὶ τὴν ζήτησιν τῆς Ἀργοῦς ἐξέπεμψεν, ἀπειλήσας, εἰ μὴ Μήδειαν ἄξουσιν, αὐτοὺς πείσεσθαι τὰ ἐκείνης. οἱ δὲ σχισθέντες ἄλλος ἄλλαχοῦ ζήτησιν ἐποιοῦντο. τοῖς δὲ Ἀργοναύταις τὸν Ἡριδανὸν ποταμὸν ἤδη παραπλεύουσι Ζεὺς μηνίσας ὑπὲρ τοῦ φονευθέντος Ἄψυρτου χειμῶνα λάβρον ἐπιπέμψας ἐμβάλλει πλάνην. καὶ αὐτῶν τὰς Ἀψυρτίδας νήσους παραπλεόντων ἢ ναῦς φθέγγεται μὴ λήξιν τὴν ὄργην τοῦ Διός, ἐὰν μὴ πορευθέντες εἰς τὴν Αὔσονίαν τὸν Ἄψυρτου φόνον καθαρθῶσιν ὑπὸ Κίρκης. οἱ δὲ παραπλεύσαντες τὰ Λιγύων καὶ Κελτῶν ἔθνη, καὶ διὰ τοῦ Σαρδονίου πελάγους διακομισθέντες, παραμειψάμενοι Τυρρηνίαν ἦλθον εἰς Αἰαίην, ἔνθα Κίρκης ἰκέται γενόμενοι καθαίρονται.

Κείμενο από τα "Αργοναυτικά" του Απολλώνιου Ρόδιου: (ο έρωτας της Μήδειας)

*Η καρδιά όμως της Μήδειας δεν ξεκολλούσε, άλλο δεν σκεφτόταν,
έστω και αν έπαιζε. Και όποτε άρχιζε να παίζει κάτι,
ό,τι και αν ήταν, τίποτα δεν την έθελγε ούτε την έτερπε πολλή ώρα.950
Άξαφνα σταματούσε αμήχανη.*

Ούτε στιγμή δεν μπορούσε να καθηλώσει το βλέμμα της πάνω στις δούλες, έστρεφε ανήσυχη το πρόσωπο και κοίταζε μακριά τους δρόμους.

Πολλές φορές εράγισε η καρδιά μέσα στα στήθια της, όταν δεν γνώριζε αν ο ήχος που έτρεχε πλάι της⁹⁵⁵ ήταν από βήματα ή τον άνεμο.

Όμως σε λίγο, ενώ την έφλεγε ο πόθος, εμφανιώθη εμπρός της, ίδιος ο Σείριος που αφήνει τον Ωκεανό⁴ και ανεβαίνει ψηλά στον ορίζοντα, που είναι χάρμα να τον βλέπεις όταν ανατέλλει υπέρλαμπρος, φέρνει όμως ανειπίτη συμφορά στα κοπάδια.

Έτσι εστάθη εμπρός της ο Αισονίδης, εξαίσιος να τον κοιτάζει,⁹⁶⁰ όμως ήρθε και ξύπνησε το μαρτύριο του ολέθριου πάθους.

Η καρδιά της πέταξε από τα στήθη της, τα μάτια της σκοτείνιασαν, στα μάγουλά της απλώθηκε ζεστή πορφύρα·

δεν είχε δύναμη να σηκώσει τα γόνατά της, να προχωρήσει εμπρός ή πίσω,

τα πόδια της καρφώθηκαν στο χώμα.⁹⁶⁵

Οι δούλες όλες απομακρύνθηκαν ήδη από κοντά τους.

Εκείνοι άφωνοι και αμίλητοι έστεκαν μόνοι, πρόσωπο με πρόσωπο· έμοιαζαν με δρυς ή έλατα πανύψηλα

που ριζωμένα πάνω στα όρη, ασάλευτα στην αρχή

μέσα στη νηνεμία, έπειτα παίρνουν να κινούνται⁹⁷⁰

από τις ριπές του ανέμου και ηχούν ακαταπαύστως.

Έτσι και αυτοί είχαν να πουν πολλά καθώς τους παρέσερναν

οι πνοές του Έρωτα. (μετάφραση Θ. Κ. Στεφανόπουλος)

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ

Πολυδεύκη.

Ο θρύλος της ομορφιάς της είχε εξαπλωθεί σ' όλη την Ελλάδα. Πολύ μικρή την έκλεψε ο Θησέας με τη βοήθεια του Πειρίθου, ενώ χόρευε στον ναό της Αρτέμιδος και τη μετέφερε στην Αττική, όπου την έκρυψε στις Αφίδνες για να τη φροντίζει η μητέρα του, Αίθρα. Από εκεί την ελευθέρωσαν οι αδελφοί της οι Διόσκουροι.

Η αποκαλούμενη και **Ωραία Ελένη**, περίφημη για την ομορφιά της, στην ελληνική μυθολογία ήταν κόρη του Τυνδάρεω ή του Δία και σύζυγος του Μενέλαου, του βασιλέα της Σπάρτης.

Η αρπαγή της από τον Πάρι και η μεταφορά της στην Τροία έγινε αφορμή, σύμφωνα με τον μύθο, του Τρωικού Πολέμου. Ο Όμηρος την ονομάζει *κόρη του Δία* και φαίνεται ότι γεννήθηκε από την επαφή του με τη Λήδα, την οποία ο θεός επεσκέφθη μεταμορφωμένος σε κύκνο. Είναι δηλαδή αδελφή των Διοσκούρων Κάστορα και

Γύρισε στο Άργος και ήταν η πιο περιζήτητη νύφη όλης της Ελλάδας. Τελικά, ο επίσημος πατέρας της, ο Τυνδάρεως, διάλεξε τον Μενέλαο για να την παντρεύει. Η Αφροδίτη, σύμφωνα με την υπόσχεση που είχε δώσει στον Πάρι, κανόνισε να νιώσουν δυνατό αμοιβαίο έρωτα κι έτσι ο Πάρις την πήρε με τη θέλησή της στην Τροία.

Ο Πάρις, αφού πήρε την Ελένη, έκανε μια στάση στην Φοινίκη και ειδικά στην Σιδώνα, απ' όπου πήρε τους πέπλους.

Ο Ηρόδοτος, [βιβλ. 2, 116] γράφει σχετικά:

Είναι φανερό εξ όσων στην Ιλιάδα [και καθόλου δεν αντιφάσκει] λέγει ο Όμηρος περί των περιπλανήσεων του Αλεξάνδρου. Ότι δηλαδή, αφού άρπασε την Ελένη και αναχώρησε, πλανηθείς μακράν έφθασεν εις την **Σιδώνα της Φοινίκης**. Αναφέρει δε αυτά εις τα κατορθώματα του Διομήδους... Και άλλη μνεία περί του γεγονότος [της άφιξης του ζευγαριού στην Αίγυπτο] γίνεται στην Οδύσσεια στους ακόλουθους στίχους: «*Η κόρη του Διός είχε πολλά φάρμακα ωφέλιμα και με πολλήν τέχνη κατασκευασμένα, τα οποία της έδωσε η Πολυδάμνα, η σύζυγος του Θώνος, από την Αίγυπτο, όπου η ζωπάροχος γη παράγει άφθονα φάρμακα, άλλα με επωφελή, άλλα δε επιβλαβή*».

Ιδού και άλλοι στίχοι εις τους οποίους ο Μενέλαος λέγει προς τον Τηλέμαχο: «*Με όλη την ανυπομονησία την οποία είχα να ξαναδώ την πατρίδα μου οι θεοί με εκράτησαν ακόμη εις την Αίγυπτο όπου είχα αμελήσει να θυσιάσω εις αυτούς εντελείς εκατόμβες*». Δια των στίχων αυτών γίνεται φανερό ότι γνώριζε την άφιξη του Αλέξανδρου στην Αίγυπτο, γιατί η **Συρία συνορεύει με την Αίγυπτο**, και οι **Φοίνικες**, στους οποίους ανήκει η **Σιδών**, κατοικούσαν στην **Συρία**.

Κείμενο: Ιλιάδα, ραψ. Ζ

285 φαίην κε φρέν' άτέρπου όϊζύος έκλελαθέσθαι.
Ίως έφαθ', ή δέ μολοῦσα ποτι μέγαρ' άμφιπόλοισι
κέκλετο· ταί δ' άρ' άόλλισσαν κατά άστυ γεραιάς.
Αύτη δ' ές θάλαμον κατεβήσετο κηώνετα,
ένθ' έσαν οί πέπλοι παμποίκιλα έργα γυναικῶν
Σιδονίων, τας αύτός Αλέξανδρος θεοειδής
ήγαγε Σιδονίηθεν έπιπλώς εύρέα πόντον,
τήν όδόν ήν Έλένην περ άνήγαγεν εύπατέρειαν·
των έν' άειραμένη Έκάβη φέρε δῶρον Αθήνη,
ος κάλλιστος έην ποικίλμασιν ήδέ μέγιστος,

Μετάφραση:

288 Κι εκείνη ευτύς στο μοσκομύριστο κατέβηκε κελάρι
με τα υφαντά τα μυριοξόμπλιαστα, φασμένα από γυναίκες, Σιδώνισσες
που ατός του ο Αλέξαντρος τις έφερε ο πανώριος
απ' τη Σιδώνα, σύντας έσκιζε τ' απέραντα πελάγη,
την αρχοντοθρεμμένη φέρνοντας Ελένη από τα ξένα.

(Και σε μια άλλη μετάφραση)

Τον άκουσε και πρόσταξε τες κόρες να συνάξουν
γύρωθεν τες γερόντισσες. Κατέβη ωστόσο εκείνη
στον μυροβόλον θάλαμον, οπού πολλοί ήσαν πέπλοι,
έργα θαυμάσια γυναικῶν **απ' τα Σιδώνια μέρη**,
οπότεν ο θεόμορφος Αλέξανδρος τες πήρε,
τα πέλαγα όταν έσχιζεν εις το ταξίδι εκείνο,

οπού την λαμπρογέννητην ανέβαζεν Ελένην.

Ένα λιγότερο γνωστό κείμενο είναι του ποιητή **Κόλλουθου** που έζησε τον 5ο μ.Χ. αι:

νύξ δέ, πόνων ἄμπαυμα μετ' ἡλίοιο κελεύθους,
ὑπνον ἐλαφρίζουσα, παρήγορον ὠπάσεν ἠῶ
320 ἄρχομένην: δοιάς δέ πύλας ὠίξεν ὀνειρών,
τὴν μὲν ἀληθείης—κεράων ἀπελάμπετο κόσμος—
ἔνθεν ἀναθρώσκουσι θεῶν νημερτέες ὄμφαι,
τὴν δέ δολοφροσύνης, κενεῶν θρέπτειραν ὀνειρών.
αὐτὰρ ὁ ποντοπόρων Ἑλένην ἐπὶ σέλματα νηῶν
325 ἐκ θαλάμων ἐκόμισσε φιλοξείνου Μενελάου,
κυδιῶν δ' ὑπέροπλον ὑποσχεσίη Κυθρεείης
φόρτον ἄγων ἔσπευδεν ἐς Ἴλιον ἰωχμοῖο.

Μετάφραση:

Και η νύχτα, αυτή που των κόπων την ανάπαυση μετά του ήλιου το ταξίδι, τον ύπνο, φέρνει, το μετέωρο κυνήγησε το φως της ημέρας σουρουπώνοντας και τις δύο πύλες άνοιξε των ονειρών: τη μια της αλήθειας (τα κεράτινα ακτινοβολούσαν στολίδια), απ' όπου ξεπηδούν των θεών οι αψευδείς χρησμοί, και την άλλην της απάτης, φρούδα που τρέφει όνειρα. Εκείνος στον ποντοπόρων πλοίων το κατάστρωμα την Ελένη οδήγησε απ' τα υπνοδωμάτια του φιλόξενου Μενέλαου. Και υπερβολικά υπερήφανος για την υπόσχεση της Αφροδίτης έφερεν βιαστικά στο Ἴλιον της ταραχής το φορτίο.

Εις απάντησιν του μύθου της αρπαγής της Ελένης, ο Στησίχορος στην "Παλινωδία" του λέει:

*οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὔτος,
οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν εὐσέλμοις,
οὐδ' ἴκεο Πέργαμα Τροίας·*

αλλά αυτήν την εκδοχή θα τη μάθουμε του χρόνου στην τραγωδία του Ευριπίδη: "Ελένη"

Οι αρπαγές της Ωραίας Ελένης (από το Θησέα)

Στα ομηρικά έπη η αρπαγή της Ελένης από τον Πάρι είναι η αφορμή της τρωικής εκστρατείας. Όμως πολλοί αρχαίοι συγγραφείς παρουσιάζουν την εκδοχή μιας πρώτης αρπαγής της από τον Θησέα. Ο Αθηναίος ήρωας, μαζί με τον Πειρίθου, αρπάζει την Ελένη και την εμπιστεύεται στη φύλαξη της μητέρας του Αίθρας στην Άφιδνα της Αττικής. Όταν όμως κατεβαίνει στον Άδη για να βοηθήσει τον Πειρίθου να απαγάγει την Περσεφόνη, ο Κάστωρ και ο Πολυδεύκης ελευθερώνουν την αδελφή τους. Για τη θαυμάσια πλαστικότητα του, το ψηφιδωτό από βότσαλα της Πέλλας με την αρπαγή της Ελένης από τον Θησέα θεωρήθηκε αντίγραφο ζωγραφικού έργου.

Κείμενο Διοδώρου Σικελιώτου για την αρπαγή της Ελένης από το Θησέα:

[31.1] ἤδη δὲ πενήκοντα ἔτη γεγονώς, ὡς φησιν Ἑλλάνικος, ἔπραξε τὰ περὶ τὴν Ἑλένην, οὐ καθ' ὥραν. ὄθεν ὡς δὴ μέγιστον ἐπανορθούμενοι τοῦτο τῶν ἐγκλημάτων, ἔνιοι λέγουσιν οὐκ αὐτὸν ἀρπάσαι τὴν Ἑλένην, ἀλλὰ Ἴδα καὶ Λυγκέως ἀρπασάντων παρακαταθήκη λαβόντα τηρεῖν καὶ μὴ προῖεσθαι τοῖς Διοσκούροις ἀπαιτοῦσιν· ἢ νῆ Δία Τυνδάρειω παραδόντος αὐτοῦ, φοβηθέντος Ἐναρσφόρον τὸν Ἴπποκόωντος ἔτι νηπίαν οὔσαν βιαζόμενον τὴν Ἑλένην λαβεῖν. τὰ δὲ εἰκότα καὶ πλείστους ἔχοντα μάρτυρας τοιαῦτά ἐστιν.

[31.2] ἦλθον μὲν εἰς Σπάρτην ἀμφοτέροι καὶ τὴν κόρην ἐν ἱερῷ Ἀρτέμιδος Ὀρθίας χορεύουσαν ἀρπάσαντες ἔφυγον· τῶν δὲ πεμφθέντων ἐπὶ τὴν δίωξιν οὐ πορρωτέρω Τεγέας ἐπακολουθησάντων, ἐν ἀδείᾳ γενόμενοι καὶ διελθόντες τὴν Πελοπόννησον ἐποίησαντο συνθήκας, τὸν μὲν λαχόντα κλήρω τὴν Ἑλένην ἔχειν γυναῖκα, συμπράττειν δὲ θατέρῳ γάμον ἄλλον.

Μερικὲς ἀκόμη αρπαγές ...

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ

1. Μῦθος: Κόρη/Περσεφόνη

Σύμφωνα με τον Ησίοδο, η Περσεφόνη ἦταν κόρη της Δήμητρας και του Δία.¹ Το σημαντικότερο γεγονός του μύθου της είναι η αρπαγή της από τον Άδη² όταν αυτή μάζευε λουλούδια στην πεδιάδα της Νύσσας.³ Η Περσεφόνη έγινε σύζυγος του Άδη και βασίλισσα του Κάτω Κόσμου.⁴ Ἐνα χρόνο μετά την αρπαγή της, η μητέρα της, η θεά Δήμητρα, που την αναζητούσε σε ὅλη τη Γη, κατόρθωσε να εξασφαλίσει την επιστροφή της για τα δύο τρίτα κάθε ἔτους. Επίσης η Δήμητρα σε ἔνδειξη ευγνωμοσύνης για τη φιλοξενία που της παρείχαν οι Ελευσῖνοι κατὰ τη διάρκεια της μακρᾶς αναζήτησής της κόρης της μύησε τους αρχηγούς τους στα μυστήρια⁵ πρὸς τιμὴν της.

1.1. Κόρη

Η Περσεφόνη εμφανίζεται να λατρεύεται με το ὄνομα Κόρη.⁶ Σύμφωνα με μια θεωρία, η Περσεφόνη, θεά του Κάτω Κόσμου, και η Κόρη, θυγατέρα της Δήμητρας, αρχικά δεν ταυτίζονταν.⁷ Η Περσεφόνη ρόλο ως μητέρα του Ζαγρέα-Διονύσου⁸ με πατέρα το Δία, ὅταν ο Δίας αναφέρεται στο μῦθο να ζευγαρώνει μαζί της με τη μορφή φιδιού.⁹ Το ὄνομα της Περσεφόνης εντοπίζεται σε κείμενα χαραγμένα σε φύλλα χρυσού που βρέθηκαν θαμμένα δίπλα σε νεκρούς μυημένους στον ορφισμό.¹⁰

2. Λατρεία της Περσεφόνης στη Μικρά Ασία

Η λατρεία της Περσεφόνης-Κόρης ἦταν ιδιαίτερα δημοφιλής στη Μικρά Ασία, ὅπου η Δήμητρα εἶχε ταυτιστεῖ με τη φρυγική θεά Κυβέλη τουλάχιστον ἀπὸ το δεύτερο μισό του 5ου αι. π.Χ.¹¹ Για το λόγο αὐτό στην Κύζικο η Περσεφόνη λατρευόταν με το επίθετο Σῦτειρα και οι εορτές της καλοῦνταν Φερρεφάττια ἢ Κόρεια ἢ Σωτήρια.¹² Στις Σάρδεις η εκτεταμένη ταύτιση της Κυβέλης με την Κόρη-Περσεφόνη κατὰ τους πρώτους χριστιανικούς αἰῶνες γίνεται εμφανής στις κοπές νομισμάτων, ὅπου συχνά απεικονίζονται σκηνές και ἀπὸ το μῦθο της ἀντίστοιχης ρωμαϊκῆς θεότητας Προσερπίνας. Διατυπώθηκε ἡ ἀπόψη ὅτι «σύμφωνα με τους Ἕλληνες, η Κυβέλη των Σάρδεων ἔμοιαζε περισσότερο με την κόρη Προσερπίνα¹³ παρά με τη μητέρα Δήμητρα». Μέσα σ'αυτή την ἀνάμειξη ἀνατολικῶν και ἑλληνικῶν στοιχείων της θεᾶς των Σάρδεων, μεγάλης σημασίας ἦταν ἡ θεραπευτικὴ της δύναμη ἡ ὁποία συνέβαλλε ἀκόμα και στην ἐπαναφορὰ των νεκρῶν στη ζωὴ. Ἦταν συνυφασμένη με διάσημες

για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες θερμές πηγές, που βρίσκονται στους λόφους του Τμώλου σε απόσταση τριών χιλιομέτρων από τις Σάρδεις. Καθώς οι θερμές πηγές συμβολίζουν την πλήρη έκφραση της θεϊκής (υπο)χθόνιας δύναμης, ο θεός του Κάτω Κόσμου υπήρξε βασική μορφή του θρησκευτικού μύθου της περιοχής. Υπήρξε ο διεκδικητής και στην πορεία ο σύζυγος της προστάτιδας θεότητας της πόλης, της Κόρης-Περσεφόνης, την οποία απήγαγε τη στιγμή που αυτή μάζευε χρυσά άνθη, τα λεγόμενα λουλούδια του Δία, στα λιβάδια κοντά στις πηγές. Οι αγώνες, λοιπόν, που διοργανώνονταν προς τιμήν της ονομάζονταν Χρυσάνθεια· η ονομασία σχετιζόταν ενδεχομένως με τα στεφάνια που φορούσαν οι λατρευτές τα οποία ήταν πλεγμένα με χρυσάνθεμα. Οι λέξεις «άνθος του Διός» αναγράφονται και στα νομίσματα.

3. Εικονογραφία

Στην εικονογραφία η Περσεφόνη παρουσιάζεται σαν μια νέα γυναίκα και συχνά συνοδεύεται από δάδες, στάχυα, σκήπτρα, ρόδια, και πετεινούς. Οι απεικονίσεις της ως γυναίκας του Άδη συνόδευαν σε ύστερη περίοδο αναπαραστάσεις γυναικών που πέθαναν άγαμες. Η σκηνή της απαγωγής της από τον Πλούτωνα δεν ήταν πολύ δημοφιλής μέχρι τον 5ο αι. π. Χ. Έκτοτε συναντάμε πολυάριθμες απεικονίσεις της Περσεφόνης.

Κείμενο: Από τον ομηρικό ύμνο στη Δήμητρα

- 1 Τη Δήμητρα την καλλίκομη, τη σεβαστή θεά, να τραγουδώ αρχινάω
κείνην μα και την κόρη της με τους λεπτούς αστραγάλους
που ο Αϊδωνεύς την άρπαξε και του την έκαμε δώρο
ο Δίας που βροντοχτυπά κι όλα τα βλέπει γύρω

με του Ωκεανού σαν έπαιζε τις βαθύκολπες θυγατέρες
μακρυά απ τη λαμπρόκαρπη Δήμητρα με τη χρυσή λεπίδα
δρέποντας άνθη, κρόκο και ρόδα, ωραίους μενεξέδες
ίριδα και υάκινθο στη μαλακή πεδιάδα

νάρκισσο, δόλια πού 'βγαλε η γης για τη λουλουδοκόρη
κάνοντας χάρη στη βούληση του πολυδέκτη Δία
θαυμάσιο άνθος θαλερό που βλέπαν και σασίζαν
όλοι οι αθάνατοι θεοί και οι θνητοί ανθρώποι.
Από τη ρίζα του εκατό ξεφύτρωναν βλαστοί
κι άφηνε οσμή όλο γλύκα
γέλαγε πάνω του ο ευρύς ουρανός κι όλη η γη
και το αλμυρό της θάλασσας το κύμα.

- 15 Έκθαμβη αυτή ορέχτηκε τ' ωραίο στολίδι να πιάσει στα δυό χέρια.
Χάσμα ανοίγει τότε η πλατύδρομη η γη
κι ορμά στις Νύσας την πεδιάδα
ο πολυδέκτης του Κρόνου ο γυιός
ο άναξ ο πολυώνυμος με τ' αθάνατά του άτια.
Με το στανιό την αρπά και την πήγαινε
πάνω στο άρμα το χρυσό
κι αυτή χτυπιόταν κι έκλαιγε
κι έσυρε γόο δυνατό
τον κύρη της κράζοντας, τον πιο τρανό
τον άριστο του Κρόνου γυιό.
- 22 Όμως απ τους αθάνατους κανείς
μηδέ από θνητούς ανθρώπους άκουσε τη φωνή
ούτε οι λαμπρόκαρπες εληές
μόνο η Εκάτη στο άντρο της, του Πέρση παιδί
η λαμπροκεφαλόδετη που έχει τη διάθεση αγαθή
καθώς κι ο Ήλιος ο βασιλικός
του Υπερίονα γυιός, ο λαμπερός
την άκουσαν τον πατέρα, το γυιό του Κρόνου, να καλεί.
Κείνος μακρυά όμως από θεούς και χωριστά
σε πολυσύχναστο κάθονταν ναό
κι από θνητούς δεχόταν ανθρώπους τάματα ακριβά.
- 30 Αθελά της την τράβαγε λοιπόν με την προτροπή του Διός
των πολλών ο αφέντης, του πατέρα αδερφός,
με τ' αθάνατα άτια ο πολυδέκτης, του Κρόνου ο πολυώνυμος υιός.
Κι όσο έβλεπε η θεά τη γη και τον έναστρο ουρανό
τον ψαροτρόφο πόντο τον ορμητικό
του ήλιου τη λάμψη
κι απάντεχε ξανά την έμπιστη τη μάνα ν' αντικρίσει
και των θεών που αιώνια γεννήθηκαν τα γένη,
ελπίδα ακόμα τη μεγάλη της γλύκαινε ψυχή στη θλίψη.
Ήχησαν των ορέων οι κορφές απ την αθάνατη φωνή,
της θάλασσας τα βάθη
κι άκουσε η μάνα η σεβαστή.
- 40 Πόνος βαθύς της έσφιξε την καρδιά
τα στολίδια απ' τ' αθάνατα μαλλιά
με τα χέρια ξέσχιζε τα λατρευτά

κι έριξε πέπλο μαυριδερό
πάνω στους ώμους της τους δυό.
Σαν όρνιο χύμηξε σε γη και πόντο να γυρεύει.
την αλήθεια όμως δεν ήθελε κανένας ν' αναφέρει
απ τους θεούς κανένας τους ή από θνητούς ανθρώπους
μήτε οiwνός το μήνυμα ήρθε σωστό να φέρει.

- 47 Τη γη η αφέντρα γύρναε Δηώ λοιπόν για εννέα μέρες
κρατώντας με τα χέρια της τις δάδες αναμμένες.
Ούτε ποτέ στη λύπη της νέκταρ γλυκό ή αμβροσία εγεύθη
μα ούτε και το δέρμα της μες στο λουτρό εβυθίσθη.
Σαν έφτασε όμως η Ηώς η φωσφόρος στη δεκάτη
τότε τη συναπάντησε με φως στα χέρια η Εκάτη.

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΑΡΙΑΔΝΗΣ

Ο μύθος της Αριάδνης ανήκει επίσης στους κρητικούς μύθους. Η Αριάδνη ήταν κόρη του Μίνωα και της Πασιφάης. Ο μύθος της περιλαμβάνει έρωτες, αρπαγές και γάμους αλλά και θανάτου, της ίδιας και του παιδιού που δεν μπόρεσε ποτέ να γεννήσει. Η ιστορία της θυμίζει της Μήδειας, ανεψιάς της μητέρας της. Και οι δυο ερωτεύτηκαν έναν ξένο, τον βοήθησαν

παρεμβαίνοντας στην πατρική βούληση και παραβιάζοντας τα πατρικά σχέδια, έφυγαν μαζί του, σκότωσαν ή βοήθησαν στον φόνο του αδελφού (η Μήδεια σκότωσε τον Άψυρτο, η Αριάδνη βοήθησε στον φόνο του ετεροθαλούς αδελφού της Μινώταυρου), προδίδουν τον πατρικό οίκο συνολικά, εγκαταλείπονται από το παλικάρι.

Η Αριάδνη, ερωτευμένη με τον νεαρό Αθηναίο, του έδωσε έναν μίτο να τον ξετυλίγει, καθώς εισχωρούσε στο άδυτο του Λαβύρινθου, και ύστερα, πιάνοντας ξανά την κλωστή και μαζεύοντας το κουβάρι να βρεθεί στην έξοδο και να μην χαθεί. Λέγεται ότι τον μίτο της τον έδωσε ο Δαίδαλος και γι' αυτό τιμωρήθηκε από τον Μίνωα. Σύμφωνα, λοιπόν, με την παράδοση, ο ήρωας Θησέας ύστερα από το φόνο του Μινώταυρου επέστρεφε από την Κρήτη στην Αθήνα μαζί με την Αριάδνη κόρη του Μίνωα και της Πασιφάης, που την είχε πάρει μαζί του για να την παντρευτεί και να αποφύγει το κορίτσι τον θυμό του Μίνωα. Στον πρώτο όμως σταθμό του ταξιδιού του στη Νάξο, την εγκατέλειψε στο νησί, την ώρα που κοιμόταν, είτε γιατί αγαπούσε άλλη γυναίκα, είτε γιατί το όρισαν οι Μοίρες, είτε γιατί το ζήτησαν οι θεοί, κυρίως ο Διόνυσος που την είδε και την ερωτεύτηκε.

Η λύπη της Αριάδνης που ξυπνώντας είδε μακριά το καράβι του προδότη εραστή δεν κράτησε πολύ, γιατί κατέφθασε ο Διόνυσος με τη συνοδεία του σε άρμα που έσερναν πάνθηρες.

Επιπλέον, θα πρέπει να αναζητήσουμε και τις θεότητες που εμπλέκονται στον μύθο της, την Άρτεμη και την Αφροδίτη. Η Άρτεμη τη σκότωσε στη Νάξο, γιατί δεν διαφύλαξε την παρθενιά της, ή επειδή η ένωσή της έγινε σε τόπο ιερό, δικό της ή του Διόνυσου· η Αφροδίτη την παρηγόρησε μετά τη φυγή του Θησέα, λέγοντάς της ότι θα αξιωθεί να γίνει γυναίκα του Διόνυσου. Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε ότι η μινωική Αριάδνη ήταν θεά που υποκαταστάθηκε από αυτές τις ολυμπιακές θεές.

Ακόμη, το ζευγάρι Διόνυσου - Αριάδνης υποδηλώνει το ζευγάρι ομοειδών λατρειών στις Κυκλάδες και το Αιγαίο, ενώ τα παιδιά τους τη διάδοση της αμπελουργίας και της διονυσιακής λατρείας και την εποικιστική πολιτική της Κρήτης. Η θεά είναι συνδεδεμένη με τον κύκλο της ζωής (βλάστηση, γονιμότητα, ανανέωση της ζωής), όπως και η λατρεία της που φαίνεται ότι προϋπήρχε της συνάρθρωσης της Αριάδνης με τον Θησέα. Στην Κνωσό στις μεγάλες γιορτές του χρόνου χορευόταν κύκλιος χορός, επινοημένος από τον Δαίδαλο για την Αριάδνη, και μάλιστα στο μαρμάρινο χοροστάσι που ο Αθηναίος αρχιτέκτονας έφτιαξε για το κορίτσι (*Ιλιάδα* Σ 590-592) (θυμηθείτε το δικό μας γαϊτανάκι, αντίστοιχο του μίτου). Στη Δήλο αγόρια και κορίτσια χόρευαν έναν περίπλοκο χορό που λέγεται ότι εφηύρε ο Θησέας μαζί με τους νέους και τις νέες που σώθηκαν από τον Μινώταυρο. Σε επιγραφές της Δήλου αναφέρονται σχοινιά που κρατούσαν οι χορευτές στις γιορτές της Αφροδίτης και της Άρτεμης *Βριτομάρτεως*, προφανώς γαμήλιος χορός προς τιμή του γάμου του Θησέα και της Αριάδνης ή ανάμνηση τελετουργιών δοκιμασίας για τη μετάβαση από την εφηβεία στην ώριμη ηλικία. Ο χορός εγκαταλείφθηκε την εποχή του Λουκιανού (*Περί ορχήσεως*, 34, 18).

Κείμενο Διοδώρου Σικελιώτη

ἐπὶ δὲ τούτου Θησεὺς ἐκ Κρήτης ἀναπλέων μετὰ τῆς Ἀριάδνης ἐπεξενώθη τοῖς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ κατὰ τὸν ὕπνον ἰδὼν τὸν Διόνυσον ἀπειλοῦντα αὐτῷ, εἰ μὴ ἀπολείψει τὴν Ἀριάδνην αὐτῷ, φοβηθεὶς κατέλιπε καὶ ἐξέπλευσε. Διόνυσος δὲ νυκτὸς ἀπήγαγε τὴν Ἀριάδνην εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Δρίος· καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἠφανίσθη ὁ θεός, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἡ Ἀριάδνη ἄφαντος ἐγενήθη.

[19.1] ἐπεὶ δὲ κατέπλευσεν εἰς Κρήτην, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ γράφουσι καὶ ἄδουσι, παρὰ τῆς Ἀριάδνης ἐραστείας τὸ λίνον λαθὼν, καὶ διδαχθεὶς ὡς ἔστι τοῦ λαβυρίνθου τοὺς ἐλιγμοὺς διεξελθεῖν, ἀπέκτεινε τὸν Μινώταυρον καὶ ἀπέπλευσε τὴν Ἀριάδνην ἀναλαθὼν καὶ τοὺς ἠϊθέους. Φερεκύδης δὲ καὶ τὰ ἐδάφη τῶν Κρητικῶν νεῶν φησὶν ἐκκόψαι τὸν Θησέα, τὴν δὲ Δίωξιν ἀφαιρούμενον. [...]

[20.1] πολλοὶ δὲ λόγοι καὶ περὶ τούτων ἔτι λέγονται καὶ περὶ τῆς Ἀριάδνης, οὐδὲν ὁμολογούμενον ἔχοντες. οἱ μὲν γὰρ ἀπάγξασθαί φασιν αὐτὴν ἀπολειφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ

Θησέως, οἱ δὲ εἰς Νάξον ὑπὸ ναυτῶν κομισθεῖσαν Οἰνάρῳ τῷ ἱερεῖ τῷ Διονύσου συνοικεῖν, ἀπολειφθῆναι δὲ τοῦ Θησέως ἐρῶντος ἐτέρας·

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πληροφορίες για τους μύθους αντλήσαμε από σελίδες στο διαδίκτυο. Μας φάνηκαν χρήσιμες οι ιστοσελίδες της Βικιπαίδειας και της Βικιθήκης, της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, του Κόμβου για την Ελληνική Γλώσσα, της Αργολικής Βιβλιοθήκης, του Περσέα (κείμενα), του Μικρού Απόπλου, του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, του Φωτόδεντρου κ.α. Τα παραπάνω είναι στη διάθεσή μας ανά πάσα στιγμή για να αντλήσουμε πληροφορίες. Μάλιστα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ακόμη περισσότερες έντυπες ή ηλεκτρονικές πηγές για να εμπλουτίσουμε την εργασία μας. Το πιο ενδιαφέρον όμως κομμάτι της αναζήτησης ήταν τα πρωτότυπα κείμενα - ή οι μεταφράσεις τους.

Η συμπλήρωση των φύλλων εργασίας και οι συζητήσεις για τις αρπαγές των γυναικών μας αποκάλυψαν πόσο βαθιά στο χρόνο πηγαίνουν οι αφηγήσεις των μύθων, την ευρεία γεωγραφική έκταση που καλύπτουν (σχεδόν όλους τους τόπους της Μεσογείου - έτσι ερμηνεύσαμε και την προέλευση των Ελλήνων από τους "λαούς της θάλασσας") και μια προσπάθεια διασύνδεσης των μεσογειακών λαών μέσα από κοινούς γεννήτορες, οι οποίοι προκύπτουν από το ζευγάρι των θεών με τις απαχθείσες γυναίκες.

Επίσης οι συσχετισμοί των μυθολογικών προσώπων μεταξύ τους, η συνάφεια με άλλες θεότητες - ανατολικής κυρίως προέλευσης - και οι σχέσεις τους γενικότερα με τις ανατολικές αλλά και θρακικές λατρείες που προϋπήρχαν, ο ρόλος του θεού Διόνυσου/Ζαγρέα, ο ρόλος του Θησέα σε πολλές αρπαγές, οι μάγισσες, τα Μυστήρια (Ελευσίνα, Καβείρια) κ.λπ. μας πήγαν πίσω στη λατρεία της γονιμότητας (της Πότνιας Θηρών), στην αναγέννηση της φύσης, στην εποχή της μητριαρχίας και των απαρχών της κοινωνίας. Θα μπορούσαμε να προεκτείνουμε το θέμα και στην αρπαγή της Ολυμπιάδας από τον Φίλιππο στη Σαμοθράκη, το φημολογούμενο ζευγάρι της με το Δία και την καταγωγή του Αλεξάνδρου από τον Μεγάλο Θεό, για να δώσουμε και μια συνέχεια στον πόλεμο Ανατολής-Δύσης/Ελλήνων και Περσών...

Οι μύθοι είναι ένας μαγευτικός τρόπος σύλληψης και ερμηνείας του κόσμου γύρω μας. Όμως, για να μην διακινδυνεύσουμε παρερμηνείες, μείναμε κυρίως στο φιλολογικό μέρος και στη γοητεία των κειμένων. Έτσι, τα αρχαία κείμενα μας σαγήνευσαν, οι αρπαγές των γυναικών μας συνάρπασαν. Διασχίσαμε τα αρχαία πέλαγα πάνω σε ταύρους, πάνω σε *εύσελμα* καράβια ... φτάσαμε στην Τροία, στην Κολχίδα, στη Σιδώνα, στην Αίγυπτο, στη Λιβύη, στη Σικελία, στην Κρήτη, στη Σπάρτη, στο Άργος... ταξιδέψαμε με την Ιώ, με την Ευρώπη, με τη Μήδεια, με την Ελένη και με την Περσεφόνη και με την Αριάδνη... με τον Όμηρο και τον Ηρόδοτο, τον Απολλόδωρο, τον Απολλώνιο, το Μόσχο, το Λουκιανό, το Διόδωρο, τον Κόλλουθο και τον Οβίδιο. Μεταμορφωθήκαμε...

(συνεχίζεται...)